

[SÉBASTIEN CHIÈZE] (MADRID)  
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (LONDEN)]  
24 JUNI 1671  
6802

**Waarschijnlijk** het antwoord op een verloren gegane brief van Huygens.

**Samenvatting:** Chièze ziet op tegen het vertrek van Beverningh, wiens inspanningen en werkkraft hij looft.

De Spanjaarden hebben wederom laten blijken ontwijkend en onbetrouwbaar te zijn. Chièzes vrouw is van een dochter bevallen. Chièze beveelt andermaal d'Autran aan voor een functie in dienst van Willem III.

**Bijlage:** afschrift van Beverningh aan de Raad van State van de Spaanse Nederlanden, bestemd voor Willem III.

**Primaire bron:** Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 34: brief (dubbelvel, 15x21cm, abcd | -; autograaf).

**Vroegere uitgave:** Worp 6, nr. 6802, p. 290: onvolledig (<L'ordre qui luy ... trompette marine>, <Il ne se peut ... son maistre>), rest samengevat.

**Namen:** zoon van Louis d'Autran; Hieronymus van Beverningh; William Godolfin; Christiaan Huygens; Karel II (koning van Engeland); Claude-Marie de Lapie; Maria Anna van Oostenrijk; Willem III.

**Plaatsen:** Panama; Parijs; Zuidelijke Nederlanden.

**Glossarium:** trompète (trompet); trompète marine (nonnenviool).

### Transcriptie

<sup>1</sup>A Madrit, le 24 Juin 1671.

Seray-je encor trompé et faudra-t-il que cette lettre passe la mer pour vous aller trouver à Londres, où je crains que Messieurs les Commissaires de la Trésorerie n'ayent pris la peine de s'ajourner pour plus longtems que vous ne pensiez? Je plains cependant vostre illustre Archimède. S'il faut que, sans attendre vostre retour, il reprenne le chemin de Paris, j'espère quelque grand que soit le besoin qu'en ayt l'Académie Colbertine, que l'empressement de ces Messieurs les Contemplatifz cédera pour quelque tems aux vœux de la famille, ou qu'en tout cas on permettra de tems à autre à l'illustre *Don Christiano* quelque *hiatus*, ou petites escapades en faveur de son très-illustre progéniteur.

Je plains furieusement le tems que j'ay passé tristement en ce lieu, cependant que *habitabant fratres in unum*, et je plains encor plus celluy que je seray contraint d'y passer après |b| le despart de Monsieur de Beverning. Celluy-cy, à mon advis, plaint encor plus que tout cella dans son âme les beaux jours qu'il avoit choisis pour son voyage, maudissant la canicule, et ceux qui semblent ne luy vouloir donner aucune response présentement, que pour l'exposer aux rigueurs de *sol Lione*.

L'ordre qui luy vint il y a quinze jours d'arrester pour les affaires de Son Altesse me fut d'une mirifique consolation, et plus encor les termes de la délibération prise de 1 Juin. Il s'en sert merveilleusement et fait un véritable bruit de trompète marine, mais il a à faire à de bons chevaux de trompète, qui ne s'estonnent pas pour le bruit. La peur du mal qu'on leur prédit et dont on les menace ne les estonne pas non plus. Je ne sçay ce qu'en fera le coup, car de tout ce qu'il y a icy de ministres, il y en a peu qui pensent sérieusement à terminer une affaire, et toute |c| leur application ne va qu'à les esloigner.

La nouvelle de Panama, qui est au sentiment du public la perte la plus considérable que les Espaignolz pouvoient faire en cette saison, ne les agite du moins en apparence que très médiocrement. Ils se fient que l'interest de leurs officiers aux Indes leur aura fait faire des effortz hors du commun pour empescher qu'une nation si redoutable en mer ne prenne pied en terre ferme, ou en tout cas ils se reposent sur la bonne foy des vainqueurs, qui ne voudront pas garder ce qui par la datte du traitté le trouvera n'estre pas de bonne guèrre.

Enfin, ils attendent un miracle de la maison d'Austriche, comme moy celluy de la maison d'Orange, c'est à dire, ce que la considération et le credit de Son Altesse pourra produire en voz quartiers, par le ressentiment que Messieurs les Estatz auront du mespris qu'on fait de leur intercession |d| et de les ménaces.

---

1. Ontvangstnotitie van Huygens: <R Londini, 4/14 Julii 1671.>.

Il ne se peut pas dire combien vigoureusement parle et agit Monsieur l'Ambassadeur, et avec quelle joye il resteroit icy encor deux mois et plus, s'il y a la moindre apparence de succez. Vous le jugerez par la response qu'il fit par escrit, aux chimériques et peu subtilz advis du Conseil d'Estat de Flandres, de laquelle j'envoye présentement copie à Son Altesse. On est après icy à grabeler ladite response et à méditer quelque replique ou résolution de la Reyne, en termes d'oracle. Monsieur de Beverning, qui est très-content de la résolution de ses maistres, tesmoigne qu'il ne se laissera pas amuser à des promesses ambiguës.

Monsieur de Godolfin me fait espérer de merveilles de son ministère et de ce qu'il a dessein de dire de la part du Roy son maistre. La conjoncture est très propre à rendre son intercession efficace et à me faire vivre d'espérance.

Nostre espouse s'est donnée une *marionete* Espaignole, qui l'amusera. Elle rend très-humbles graces à l'honneur de vostre souvenir, comme je fais aux marques de vostre bienvueillance.

<sup>2</sup>Je vous recommande, s'il vous plaist, le bon et fidelle Monsieur d'Autran *in quantum possum*.

### Vertaling

Madrid, 24 juni 1671.

Vergis ik mij weer en moet deze brief overzee om u in Londen aan te treffen, waar, naar ik vrees, de heren commissarissen van de schatkest, langer dan u dacht de moeite hebben genomen hun verblijf te verlengen? Ik beklaag intussen uw beroemde <sup>3</sup>Archimedes. Als het nodig is dat hij, zonder uw terugkeer af te wachten, de weg naar Parijs weer inslaat, hoop ik, hoe groot de behoefte die de *Académie Colbertine* aan hem heeft ook is, dat de gretigheid van deze Comtemplatieven enige tijd zal wijken voor de wensen van de familie, of dat men in elk geval aan de beroemde <sup>4</sup>„mijnheer Christiaan“ enig <sup>1</sup>„respijt“ zal toestaan of kleine verzuimen ten gunste van zijn beroemde verwekker.

Ik betreur de tijd die ik op een bedroevende manier op deze plaats heb doorgebracht ten zeerste, terwijl <sup>2</sup>„de broers bij elkaar woonden,“ en ik treur nog meer om de tijd die ik gedwongen zal zijn hier door te brengen na het vertrek van de heer [Hieronymus] van Beverningh. Deze betreurt naar mijn mening innerlijk nog meer dan alles de mooie dagen die hij voor de reis had uitgezocht, de hondsdagen vervloekend, en hen die hem op dit ogenblik geen enkel antwoord schijnen te willen geven, zodat hij zich bloot moet stellen aan de meedogenloosheid van de <sup>3</sup>„Spaanse zon.“

De opdracht die hij twee weken geleden kreeg om de zaken van Zijne Hoogheid af te sluiten was voor mij een wonderbaarlijke troost en de bewoordingen van de beslissing, genomen op 1 juni, waren dat nog meer. Hij maakt daar bewonderenswaardig gebruik van en maakt een waar kabaal als een *trompette-marine*, maar hij heeft te maken met goede trompetter-paarden die van het lawaai niet schrikken. De vrees voor het kwaad dat men hun voorspelt en waarmee men hen bedreigt doet hen evenmin versteld staan. Ik weet niet wat deze actie zal uithalen, want onder alle ministers hier zijn er maar weinig die er ernstig over denken om een zaak af te sluiten en al hun toewijding is er slechts op gericht deze te vertragen.

Het [slechte] nieuws over Panama, dat naar het gevoel van het publiek het aanzienlijkste verlies is dat de Spanjaarden in deze tijd konden lijden, lijkt hen naar het schijnt slechts enigszins te raken. Zij vertrouwen erop dat het belang van hun ambtenaren in de Indiën hen buitengewone pogingen zal hebben doen ondernemen om te beletten dat een zo geduchte zeevarende natie voet aan wal zou zetten, of zij verlaten zich in elk geval op de goede trouw van de overwinnaars, die niet datgene zullen willen behouden dat volgens de gegevens van het verdrag zal blijken niet hun goed recht te zijn.

Tenslotte verwachten zij een wonder van het Oostenrijkse huis, zoals ik van het Huis van Oranje, d.w.z. wat het aanzien van en het vertrouwen in Zijne <sup>4</sup>Hoogheid in uw omgeving teweeg kan brengen door de wrok

---

2. <Je vous ... *possum*.> ondersteboven, bovenaan | d | .

3. Christiaan Huygens.

4. Willem III.

die de heren Statenleden hebben vanwege de minachting die men koestert voor hun voorspraak en hun dreigementen.

Het is niet te verwoorden hoe krachtig mijnheer de ambassadeur spreekt en optreedt, en met hoeveel vreugde hij hier nog enkele maanden en langer zou blijven, als er maar het geringste blijk van succes was. Beoordeelt u hem op grond van het antwoord dat hij heeft geschreven op de fantasieën en weinig fijnzinnige oordelen van de Raad van State van de Spaanse Nederlanden, waarvan ik hierbij een afschrift zend aan Zijne Hoogheid. Men is hier nu bezig genoemd antwoord uit te pluizen en een repliek of beschikking van de koningin te overwegen, in orakeltaal. De heer van Beverningh, die zeer ingenomen is met het besluit van zijn opdrachtgevers, stelt dat hij zich niet zal laten afleiden door dubbelzinnige beloften.

De heer [William] Godolphin doet mij hopen op wonderen van zijn ministerie en op hetgeen hij van plan is namens de koning, zijn meester, mee te delen. Het klimaat is gunstig om zijn voorspraak doeltreffend te maken en om mij in hope te doen leven.

Mijn <sup>5</sup>echtgenote heeft het leven geschonken aan een Spaanse <sup>6</sup> baby,<sup>↓</sup> die haar zal vermaken. Zij brengt u ootmoedig dank voor uw groeten, zoals ik doe voor de bewijzen van uw welwillendheid.

Ik beveel u, met uw welnemen, de brave en trouwe heer d'Autran aan, <sup>↓</sup>zoveel als ik kan.<sup>↓</sup>

---

---

5. Claude Marie de Lapie.

6. \*\*\* Chièze.